

Lama Yeshe

KAIKKI HALUT EIVÄT OLE KIELTEISIÄ

Lamrimissa on opetuksia, joissa sanotaan, että meidän pitäisi olla kiitollisia kahdeksasta maallisesta dharmasta. Miksi asia on näin? Kuinka voimme ensinnäkin vapautua samsarasta ilman kahdeksan maallisen dharman voittamista? Jopa Sakyamuni Buddha kävi ne läpi matkallaan valaistumiseen. Se on osa henkistä kehitystämme. Jossakin vaiheessa käytyämme läpi kahdeksan maallista dharmaa saavumme niiden toiselle puolelle saavuttaen vapautumisen tai jopa valaistumisen.

Lama Tsongkhapa kuvailee *Lamrim*-opetuksissaan hyvin selvästi kolmenlaisen maallisen dharman: mustan, sekoittuneen ja valkoisen. Tehdessämme maallisia tekoja voi teon yksi puoli olla hyvä, mutta tehdessämme sitä saattaa herätä kielteinen ajatus niin, että seuraus voi olla sekoittunut. Myös *Lamrimissa* on mainittu, että filosofisesti ei voida sanoa kaiken kiintymyksen olevan kielteistä. Länsimaalaiset voivat olla yliherkkiä. He lukevat *Lamrimista*, että kiintymys on suurin ongelmamme ja tulevat siihen johtopäätökseen, että sen on oltava täysin kielteinen ominaisuus. Lama Tsongkhapa kielsi asian olevan näin.

Buddhalaiselta näkökannalta voimme loogisesti havaita, että kaikki ihmiselämä, mukaan lukien ruumiimme, tulee myönteisestä mielestä. Myönteinen karma synnyttää tämän ruumiin, joka antaa meille kyvyn nauttia asioista. Ihmisinä meillä on kuitenkin rajoitteita. Kun *Lamrim*-opetukset korostavat elämämme tiettyjä puolia kielteisinä, tulemme siihen johtopäätökseen, että kaikki kiintymyksestä tekemämme asiat ovat kielteisiä. ”Olen täysin kielteinen ja maailma on täysin kielteinen.” Sitten kaikki muuttuu hyvin synkäksi, koska tulkitsemme asiaa liioitellulla tavalla.

Haluan teidän ymmärtävän päivänselvästi, että erottelemme kaksi asiaa: kielteisen eli paheellisen ja myönteisen. Myönteinen puoli synnyttää mielihyvää: samsarista iloa, inhimillistä iloa – kyvyn nauttia maailmasta, nähdä se kauniina ja saada se mitä pitää viehättävänä.

Siispä ei voida sanoa, että kaikki halu on kielteistä ja aiheuttaa vain kärsimystä. Meidän ei pitäisi ajatella tällä tavoin. Halu voi synnyttää ainoastaan tilapäisesti mielihyvää. Ero on siinä, että se on hetkellistä. Emme pidä tilapäistä iloa aina pahana asiana, joka pitäisi torjua. Jos tilapäinen ilo torjutaan, mitä jää jäljelle? Ikuista onnellisuutta ei ole vielä saavutettu, joten jäljellä on vain kärsimys.

Ei pitäisi kuitenkaan tehdä virhettä yrittämättä toteuttaa tilapäisiä iloja [lopullisena päämääränä]. Niistä voi nauttia silloin kun niitä on, mutta ei pitäisi painostaa itseään tavoittelemaan niitä. Ongelmana on mieli, joka uskoo tilapäisen mielihyvän olevan parasta. Se on täydellinen harha, yliarvioitu käsitys. Se on sama kuin katselisi pilveä taivaalla ja ajattelisi: ”Onpa kaunis pilvi. Toivon sen kestävänsä ikuisesti.” Tämä on haaveilua.

Meidän pitäisi tunnistaa kaikki inhimilliset ilomme yhtäläisesti pysymättömiksi. Niitä tulee ja menee. Ne ovat rajallisia ja meidän pitäisi olettaa niiden olevan rajallisia. Se on niiden luonto. Odotustemme pitäisi aina olla sen mukaisia, millaisia ne ovat. Siksi meidän ei pitäisi takertua tilapäisiin iloihin aivan kuin ne olisivat ikuisia, ikuista onnellisuutta. Se on harhaa ja fantasiaa.

Lamrimissa ja mahayanabuddhalaisuudessa puhutaan yleisesti tietenkin kiintymyksestä ja itsen vaalimisesta uskomattoman suurina ongelmina. Kun kuulemme niistä, saatamme ajatella näin: ”Haluan luopua niistä tänään!” Emme voi. Se on mahdotonta. Olemme liian kunnianhimoisia. On ymmärrettävä, että kiintymys on ongelma jokapäiväisessä elämässä, koska meillä on liian monia pinttyneitä käsityksiä ja järjettömiä odotuksia. Niistä kaikista ei voida luopua yhdessä yössä. Niistä selvittään

hitaasti: ”Olen kiitollinen ymmärtäessäni, kuinka kiintymys toimii, mutta niiden voittamiseen menee aikaa. Voin käsitellä tietyt asiat nyt, mutta en kaikkea välittömästi.”

Muistakaa, mitä minä sanoin sekoittuneesta kahdeksasta maallisesta dharmasta toisesta, jotka ovat vähän valkoisia ja vähän mustia, joten seurauksetkin ovat sekoittuneita eivätkä täysin kielteisiä. On siis katsottava, lankeaako tähän itse ja käytettävä omaa arviointikykyä päätettäessä oman kiintymyksensä käsittelytavasta. Älkää vain pitäkö kaikkea kiintymystä täysin kielteisenä.

Olette varmaankin kuulleet viidestä polusta ja kymmenestä bodhisattvan asteesta (bhumi). On olemassa esimerkiksi ansion, valmistautumisen ja näkemisen polut, jolloin ihminen saavuttaa ensimmäisen bhumin. Se on melko pitkä matka. Siitä kahdeksanteen bhumiin asti ihmisellä voi yhä olla hieman kiintymystä. Kuten sanoin, siinä on asteita.

Tämän tietämisen pitäisi rohkaista meitä aloittelijoita, että vasta uskomattoman korkean kahdeksannen bodhisattvabhumin saavuttamisen jälkeen olemme täysin vapaita kiintymyksestä. Ensiksi meidän on käsiteltävä sen karkeampia tasoja ja päästävä hitaasti eroon siitä.

Älkää olko liian idealistisia: ”Kuinka mahtavaa. Lama on kertonut minulle kaiken kärsimyksestä”, ja sitten menette kotiin ja sanotte isälleen ja poikaystävälleen, että ”kiintymys on ongelmasi”. Kaikki on kiintymystä. Sitten ihmiset alkavat sanoa sinulle: ”Tiedätkö mitä? Sinun ongelmasi on kiintymys.”

Saatamme ymmärtää kiintymyksen filosofisesti päivänselvästi, mutta käytännössä meidän on oltava järkeviä. Jos huomaatte jotain hyötyä jonkin asian tekemisestä itselle tai muille, vaikka se olisi kiintymyksen värittämää, tehkää se. Tehkää mitä voitte. Se riittää.

Kun jotkut länsimaalaiset kohtaavat *Lamrim*-opetukset ensimmäisen kerran, saavat he sen vaikutelman, että kaikessa on kysymys kärsimyksestä: ”Buddhalaisuudessa sanotaan, että olen kärsinyt ikuisesti. Minun pitäisi kärsiä!” Koska heidät on kasvatettu uskomaan, että itse asiassa heidän ei pitäisi kärsiä ja pitäisi aina nauttia iloista, eivät he todella pidä tästä itämaisestä ajattelutavasta eivätkä pysty sovittamaan näitä kahta yhteen. Oletteko tunteneet tällä tavoin? Se ei kuitenkaan ole totta. Buddhalaisuus haluaa sinun ja kaikkien muiden aistivien olentojen löytävän ikuisen onnellisuuden ja autuuden, ikuisen rauhan. Se on valaistumisen kokemus, *Lamrim*-opetusten päämäärä. Älkää ajatelko, että pienet maalliset ilot ovat ainoa olemassa oleva onnellisuus, että jos vain omaa tämän tai tuon asian, on silloin onnellinen. Tuo on pientä, ahdasmielistä ajattelua ja se on ongelma.

Maallinen onnellisuus on sopivaa, mutta arvioikaa sitä järkevästi. Nauttikaa siitä takertumatta siihen todellisena. Teillä pitäisi olla iloa eikä siitä pitäisi tuntea syyllisyyttä. Se on tunne, joka tyydyttää hetken eikä häiritse mieltä. Saatte pienen mielihyvän ja se riittää. Hyväksykää se sellaisena älkääkä tunteko syyllisyyttä. Olkaa mahdollisimman iloisia. Jos olette ärsyyntyneitä, kuinka voitte olla rauhallisia itseksenne tai tuoda onnellisuutta ympärillänne oleville?

Jos itken silmät päästäni ja samaan aikaan sanon: ”Haluan antaa sinulle onnellisuutta”, ette tiedä, kuinka suhtautuisitte minuun. ”Hän haluaa antaa minulle onnellisuutta, mutta hän itkee.” Pian tekin itkette ja saamme vain toisemme itkemään.

Jos siis koette iloa, olkaa järkeviä. Pysykää tyynenä ja selkeinä, vaikka huomaisitte takertuvan mielen olevan sen kaiken taustalla. Jos teillä on rakastavan ystävällisyyden tunne toista kohtaan, nauttikaa siitäkin. Älkää tunteko syyllisyyttä.